

ततश्चहोत्रोपलक्षिताश्चत्वारऋत्विजश्चतुर्होतारस्तैरनुष्ठेयंकर्म चातुर्होत्रम् शुद्धंशुद्धिकरम् यज्ञसंतत्यै यज्ञानामविच्छेदाय ॥ १९ ॥
चातुर्विध्यमेवाह ऋगिति उद्धृताःपृथक्कृताः ॥ २० ॥ २१ ॥ दारुणः अथर्वोक्ताभिचारादिप्रवृत्तेः ॥ २२ ॥ व्यस्यन् विभक्तवन्तः ॥ २३ ॥
वेदविभागप्रयोजनमाह तएवेति येपूर्वमतिमेधाविभिर्धार्यन्तेस्मतएव ॥ २४ ॥ किंचस्त्रीशूद्रेति द्विजबंधवः त्रैवर्णिकेष्वधमाः तेषांकर्मरूपे

चातुर्होत्रंकर्मशुद्धं प्रजानां वीक्ष्य वैदिकम् ॥ व्यदधाद्यज्ञसंतत्यै वेदमेकंचतुर्विधम् ॥ १९ ॥ ऋग्यजुःसामाथ
र्वाख्यावेदाश्चत्वार उद्धृताः ॥ इतिहासपुराणंचपंचमो वेद उच्यते ॥ २० ॥ तत्रर्ग्वेदधरः पैलः सामगोजैमिनिः क
विः ॥ वैशंपायन एवैको निष्णातो यजुषामुत ॥ २१ ॥ अथर्वगिरसामासीत्सुमंतुर्दारुणो मुनिः ॥ इतिहासपु
राणानां पिता मेरोमहर्षणः ॥ २२ ॥ तएतऋषयो वेदं स्वं स्वं व्यस्यन् ननेकधा ॥ शिष्यैः प्रशिष्यैस्तच्छिष्यैर्वेदास्ते
शाखिनोऽभवन् ॥ २३ ॥ तएव वेदादुर्मेधैर्धार्यन्ते पुरुषैर्यथा ॥ एवं चकार भगवान् व्यासः कृपणवत्सलः ॥ २४ ॥
स्त्रीशूद्रद्विजबंधूनां त्रयीनश्रुतिगोचरा ॥ कर्मश्रेयसिमूढानां श्रेय एव भवेदिह ॥ इति भारतमाख्यानं कृपयामु
निना कृतम् ॥ २५ ॥ एवं प्रवृत्तस्य सदा भूतानां श्रेयसि द्विजाः ॥ सर्वात्मकेनापि यदाना तुष्यद्बुद्धयंततः ॥ २६ ॥
नातिप्रसीदद्बुद्धयः सरस्वत्यास्तटेशु च ॥ वितर्कयन् विविक्तस्थ इदं प्रोवाच धर्मवित् ॥ २७ ॥ धृतव्रतेन हि मया छं
दांसि गुरवोऽग्नयः ॥ मानितानि व्यलीकेन गृहीतं चानुशासनम् ॥ २८ ॥ भारतव्यपदेशेन त्याग्वायार्थश्च दर्शि
तः ॥ दृश्यते यत्र धर्मादिस्त्रीशूद्रादिभिरप्युत ॥ २९ ॥ अथापि बत मे दैत्यो त्यात्मा चैवात्मना विभुः ॥ असंपन्न इ
वाभाति ब्रह्मवर्चस्य सत्तमः ॥ ३० ॥

श्रेयसिश्रेयःसाधने एवं भवेत् अनेनैव प्रकारेण भवत्विति अतएव तेषां कृपया भारता
ख्यानं मुनिना कृतम् ॥ २५ ॥ भूतानां श्रेयसि हिते सर्वात्मकेनापि अनेकोद्देशवताऽपि कर्मणा ॥ २६ ॥ न अतिप्रसीदत् हृदयं यस्य सः चित्ताप्रसत्तौ
हेतुं वितर्कयन्निदमुवाच स्वगतम् ॥ २७ ॥ मानिताः पूजिताः ॥ २८ ॥ २९ ॥ दैत्यः देहे भवः आत्मा जीवः वस्तुतो विभुः परिपूर्ण एव आत्मना स्येन
रूपेणासंपन्नः तादात्म्यमप्राप्त इवाभाति ब्रह्मवर्चसं वेदश्रवणाध्यापनोत्कर्षजं तेजः तत्र साधवो ब्रह्मवर्चस्याः तेषु सत्तमः अतिश्रेष्ठोऽपि यद्वा न केव
लमसंपन्न इवाभाति प्रत्युत ब्रह्मवर्चसी ब्रह्मवर्चसवानपि असत्तम इवाभाति पाठांतरे कमनीयतमोपीति ॥ ३० ॥